

Examen VMBO-BB

2007

tijdvak 2
dinsdag 19 juni
13.30 - 15.00 uur

economie CSE BB

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 36 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 42 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

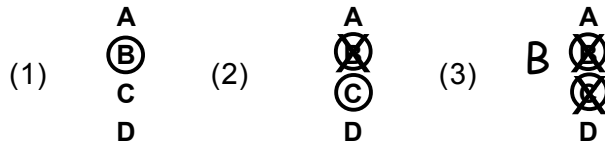
700045-2-723o

Beschikbaar gesteld door Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).

Voor alle eindexamens, zie www.allexamens.nl. Voor de perfecte voorbereiding op je eindexamen, zie www.sslleiden.nl.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

Jeffrie op koopjesjacht

- 1p 1 Jeffrie wil een nieuwe mp3-speler hebben. Jeffrie kan verschillende redenen hebben om een mp3-speler te kopen. Welke reden is een voorbeeld van een financiële reden?
- A Alle anderen in zijn klas hebben er een.
 - B De mp3-spelers worden steeds beter.
 - C Mp3-spelers zijn nu goedkoop.
 - D Vooral jongeren kopen een mp3-speler.
- 1p 2 *Bekijk onderstaande tabel. Deze tabel heb je nodig voor de vragen 2, 3 en 4.*

Merk	Richtprijs in €	Batterij en/of accu	Geschikt voor dagelijks gebruik	Afspeelsnelheid	Gewicht in g	
Acer	70	-	--	++	30	Betekenis symbolen
Apple	150	□	--/-	+	21	++ zeer goed
iAudio	160	+	□/+	+	47	+ goed
Scandisk	90	+	+	+/++	40	□ redelijk
Thomson	150	++	-/□	□	70	- matig -- slecht

- Jeffrie koopt de Thomson uit de test. Welk testonderdeel vindt hij kennelijk erg belangrijk?
- A afspeelsnelheid
 - B batterij/accu
 - C dagelijks gebruik
 - D richtprijs

- 1p 3 Bekijk bovenstaande tabel. Jeffrie koopt de Thomson. Hoeveel procent is de Thomson duurder dan de goedkoopste mp3-speler in de test?
- A 14%
 - B 114%
 - C 214%

- 1p 4 Waarom is het een goed idee zo'n tabel te bekijken, voordat je een mp3-speler koopt?
A Dan weet je precies wat de winkelprijzen zijn.
B Dan weet je welke de mooiste is.
C Zo'n tabel geeft objectieve informatie.

- 1p 5 Jeffrie had al eerder een mp3-speler gekocht. Die doet het nog goed, maar hij wil nu toch een nieuwe kopen.
Geef een reden waarom Jeffrie toch een nieuwe mp3-speler wil kopen.

.....

.....

.....

.....

.....

- 2p 6 Jeffrie had ook geld kunnen lenen om de mp3-speler te kopen.
Geef een argument om **wel** én een argument om **geen** geld (voor een mp3-speler) te lenen.

Een argument om **wel** geld (voor een mp3-speler) te lenen:

.....

.....

.....

.....

Een argument om **geen** geld (voor een mp3-speler) te lenen:

.....

.....

.....

.....

Lege batterijen? Lever ze in!

Lees onderstaande tekst uit een milieufolder.

Sinds een aantal jaren is er een nieuwe wet. In deze wet staat dat producenten ervoor moeten zorgen dat batterijen na gebruik kunnen worden ingezameld. Daarna moeten ze door de producenten milieuvriendelijk worden verwerkt.

- 1p 7 Hieronder staan twee uitspraken naar aanleiding van de tekst uit de folder. Geef met een kruisje aan of de uitspraak juist of onjuist is.

	juist	onjuist
Het is een taak van de overheid om milieuschade te voorkomen.		
De producenten moeten de ingezamelde batterijen verbranden.		

- 1p 8 In een huishouden zijn gemiddeld 5,4 lege batterijen aanwezig. Er zijn 6,5 miljoen huishoudens in Nederland. Hoeveel lege batterijen zijn er in totaal in de huishoudens in Nederland aanwezig? Geef de berekening.

.....

.....

.....

.....

- 1p 9 Lees onderstaande tekst.

A cartoon character with a smiling face and a thumbs-up gesture, next to the text 'Lege batterijen? Lever ze in!'.	Het doel is dat 90% van alle afgedankte batterijen ingezameld wordt. Om dit te bereiken, heeft Stichting Batterijen (StiBat) vooral bij scholen tonnen neergezet om batterijen in te zamelen. Deze tonnen zijn herkenbaar aan de sticker van 'Batteryman'.
--	--

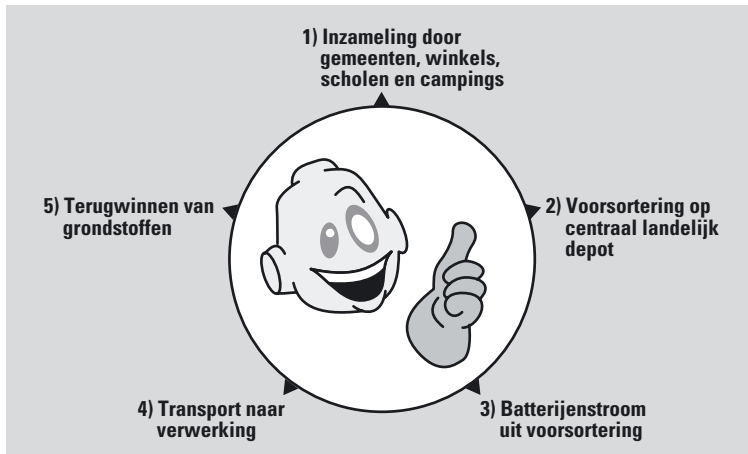
Leg uit waarom er juist bij scholen tonnen worden neergezet om batterijen in te zamelen.

.....

.....

.....

1p 10 Hieronder zie je de weg die een lege batterij zou moeten afleggen.

Bij punt 5 links bovenaan zie je staan: 'Terugwinnen van grondstoffen'.
Wat wordt hiermee bedoeld?

- A De batterijen worden gerecycled.
- B De batterijen worden hergebruikt.
- C De batterijen worden ingezameld.

Je kunt ook oplaadbare batterijen kopen. Dit zijn batterijen die je na gebruik weer kunt opladen. Daarna kan je ze weer opnieuw gebruiken. Deze batterijen zijn echter bij aanschaf een stuk duurder.

1p 11 Geef één reden waarom iemand toch oplaadbare batterijen koopt.

.....

.....

.....

.....

1p 12 Een gewone batterij kost € 0,50 en een oplaadbare batterij kost € 2,50.
Waar moet je nog meer rekening mee houden als je voortaan oplaadbare batterijen gaat kopen?
Vermeld één onderwerp.

.....

.....

.....

.....

Je eigen schuld

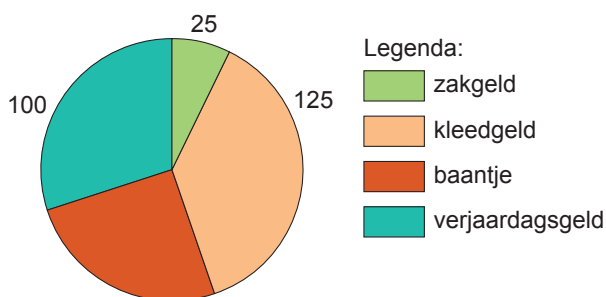
- 1p **13** Robert geeft meer uit dan hij verdient. Hij heeft al € 300 geleend bij zijn ouders. 'Ik wil dat je alles binnen anderhalf jaar terugbetaalt', zegt zijn moeder. Hoeveel moet Robert gemiddeld per maand terugbetalen om zijn schuld in anderhalf jaar terug te betalen?
- A** € 3,85
B € 16,67
C € 25,00
D € 30,00

- 1p **14** Robert vindt lenen wel makkelijk. Maar hij heeft weinig oog voor de gevolgen. Zet bij elke bewering een kruisje in de juiste kolom.

	juist	onjuist
Door nu te lenen geeft Robert geld uit dat hij nog moet verdienen.		
Door nu te lenen kan Robert in de toekomst meer consumeren.		

- 1p **15** Robert moet van zijn moeder een oplossing zoeken. Zijn inkomsten van de maand september zien er zo uit:

**Inkomsten Robert
september totaal € 335**

Hoeveel verdiende Robert in september met zijn baantje?

- A** € 85
B € 250
C € 335
D € 585
- 1p **16** *Bekijk het diagram bij vraag 15.*
 Robert heeft in september € 65 van zijn inkomsten overgehouden. 'Als ik volgende maand evenveel overhoud, heb ik die € 300 zo terugbetaald.' Zijn moeder denkt: 'Robert heeft volgende maand minder inkomsten.'
 Waarom heeft Robert de volgende maand waarschijnlijk minder inkomsten?

.....

.....

.....

1p 17 *Bekijk Roberts uitgaven in september.*

1 Kleding	€ 115
2 Abonnement mobieltje	€ 20
3 Uitgaan	€ 80
4 Loterij	€ 25
5 Busabbonnement	<u>€ 30</u>
Totaal	€ 270

Robert wil proberen € 50 per maand te bezuinigen op kleding.
Geef aan op welke manier Robert kan bezuinigen op uitgaven voor kleding.

.....

.....

.....

.....

.....

1p 18 *Bekijk Roberts uitgaven in september.*

Roberts moeder vindt dat hij ook op de uitgaven met nummer 3 en 4 gemakkelijk kan bezuinigen. 'Alleen 5 wordt lastig. Dat is te vergelijken met een echte basisbehoefte', zegt ze.
'Dat hangt er maar vanaf', zegt Robert.

Wat vind jij?
Is een busabbonnement te vergelijken met een basisbehoefte of niet?

Geef een argument voor je mening.

.....

.....

.....

.....

.....

Tweedehands

- 2p **19** Internet is tegenwoordig niet meer weg te denken. Dat heeft verstrekkende gevolgen. Zo worden er in totaal veel meer tweedehands spullen verhandeld dan daarvoor op gewone rommelmarkten.
Hieronder staan twee uitspraken over verkopen op internet.
Zet bij elke uitspraak een kruisje in de juiste kolom.

	juist	onjuist
De vraag naar tweedehands spullen via internet heeft het totale aanbod van tweedehands spullen vergroot.		
Het aanbod van tweedehands spullen via internet heeft de totale vraag naar tweedehands spullen vergroot.		

- 1p **20** Karin koopt via internet een klok voor € 20.
In de winkel kost zo'n klok € 30.
Hoeveel procent is haar klok goedkoper dan in de winkel?
A 33,3%
B 50%
C 66,7%
- 1p **21** Karins klok kost € 10 minder dan in de winkel, maar ze moet hem ophalen in een andere stad. Ze zegt: 'Ik heb mooi € 10 bespaard.'
Wat ziet Karin over het hoofd?

.....

.....

.....

1p **22** Tweedehands spullen kunnen eerder stuk gaan.
→ Geef één ander nadeel.

.....

.....

.....

1p **23** Ook de ophaaldienst voor grofvuil van de gemeente waar Karin woont, is positief over de tweedehandsmarkt op internet.
→ Geef daarvoor één argument.

.....

.....

.....

2p **24** Steeds meer Nederlandse bedrijven maken gebruik van internet.
Ze verkopen hun producten ook via hun internetsites.
Aan kopen via internet kunnen voor de consument nadelen zitten.
Hieronder staan 2 uitspraken over kopen via internet.
Zet bij elke uitspraak een kruisje in de juiste kolom.

	juist	onjuist
Op internet kun je het product altijd goed bekijken.		
Alle leveranciers op internet zijn even betrouwbaar.		

Auto huren

- 1p **25** Frank heeft al een paar jaar zijn rijbewijs. Een auto heeft hij echter niet. Frank zegt: 'Als ik een auto nodig heb, dan huur ik die wel.'
Waarom kan Frank met een huurauto goedkoper uit zijn dan met een eigen auto?

.....

.....

.....

.....

- 1p **26** Je kunt je tegenwoordig als het ware op een auto abonneren, bijvoorbeeld bij Greenwheels. Je bestelt dan, alleen per hele dag, een auto tegen een vaste prijs. Een auto van Greenwheels kost € 40 per hele dag. Een vergelijkbare eigen auto kost € 500 per maand. Hoeveel dagen per maand kun je maximaal een Greenwheels auto huren om goedkoper uit te zijn?
- A** 12 dagen
B 12,5 dagen
C 13 dagen

- 1p **27** Marc is een vriend van Frank. Marc heeft wel een auto. Marc gebruikt zijn auto alleen in het weekend. Geef een niet-financiële reden waarom Marc geen auto huurt, maar een auto heeft gekocht.

.....

.....

.....

Frank wil een lang weekend (**van vrijdag tot en met zondag**) weg met een huurauto. Hij leest in de folder van het verhuurbedrijf de volgende mogelijkheden:

	autocode: B3 3-deurs Opel Corsa		autocode: C3 3-deurs Ford Focus
Dagtarief inclusief 200 km: € 29,50 Weekendtarief inclusief 400 km: € 45,00 1 of 2 extra dagen huren, zie dagtarief € 0,10 per extra km		Dagtarief inclusief 200 km: € 35,00 Weekendtarief inclusief 400 km: € 55,00 1 of 2 extra dagen huren, zie dagtarief € 0,12 per extra km	

2p **28** Frank kiest voor de Ford Focus.
 Hoeveel moet Frank aan huur betalen als hij geen extra kilometers maakt?
 Maak gebruik van onderstaand schema:

● **WeekendTicket**

Autocode	C3 3 deurs
Weekendtarief (za+zo)	€
1 of 2 dagen verlengen =	
1 of 2 x €(dagtarief)	= €
	_____ +
Totaalbedrag	= €

Bekijk de informatie bij vraag 28

Frank wil een lang weekend (**van vrijdag tot en met zondag**) weg met een huurauto.

- 1p **29** Hij heeft in het lange weekend totaal 700 kilometer gereden. Hoeveel moet Frank bijbetalen?
- A € 10
 - B € 12
 - C € 30
 - D € 36

- 1p **30** Frank zegt: 'Als meer mensen af en toe een auto huren in plaats van kopen, dan is dat goed voor het milieu.'
Geef een argument voor de uitspraak van Frank.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zonnig sparen

- 2p 31 Een van de milieuproblemen is het broeikaseffect. Dat wordt mede veroorzaakt door fossiele brandstoffen, zoals aardolie, te verbranden. Dan komt er CO₂ vrij. Duurzame energie, zoals windenergie, heeft dat nadelige effect niet. Toch is niet iedereen even blij met windenergie.
→ Geef daarvoor twee redenen.

Reden 1

.....
.....
.....

Reden 2

.....
.....
.....

- 2p 32 De gemeente Buitendijk wil ook een bijdrage aan het milieu leveren. De gemeente wil dat er minder CO₂ wordt uitgestoten in Buitendijk. Behalve door meer windenergie te produceren, kan dat door subsidies te geven aan kopers van zonnepanelen. Carola leest de volgende informatie over zonnepanelen.

Een zonnepaneel kost na aftrek van de subsidie € 400.
Een zonnepaneel bespaart per jaar gemiddeld 250 kWh aan stroom.
Een kWh kost € 0,20.
Een zonnepaneel gaat ongeveer 25 jaar mee.

Na hoeveel jaren heeft Carola deze € 400 terugverdiend?

→ Geef de berekening.

.....
.....
.....
.....
.....

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

1p **33** Nadat Carola haar zonnepaneel heeft gekocht, stijgt de prijs van elektriciteit. Hierdoor verdient ze de aanschafprijs van € 400 sneller terug. Geef hiervoor een verklaring.

.....

.....

.....

.....

1p **34** Carola zegt: 'De overheid kan de verkoop van zonnepanelen ook vergroten met een subsidie voor de producenten van zonnepanelen.' Hieronder staan drie denkstappen die Carola gebruikt.

- 1 mensen kopen meer zonnepanelen
- 2 producenten/verkopers hebben een hogere opbrengst per zonnepaneel
- 3 zonnepanelen kunnen goedkoper worden verkocht

Wat is de juiste volgorde van Carola's denkstappen?

- A** subsidie → 1 → 2 → 3 → verkoop zonnepanelen stijgt
- B** subsidie → 2 → 1 → 3 → verkoop zonnepanelen stijgt
- C** subsidie → 2 → 3 → 1 → verkoop zonnepanelen stijgt
- D** subsidie → 3 → 1 → 2 → verkoop zonnepanelen stijgt

1p **35** Carola vindt zonnepanelen milieuvriendelijk. Haar vriend vindt dat niet: 'Het gebruik is misschien milieuvriendelijk, maar de productie ervan niet.' Geef een argument voor de mening van Carola's vriend.

.....

.....

.....

1p **36** Een paar jaar geleden heeft de regering de subsidie op zonnepanelen afgeschaft. Vind jij dat een goede maatregel of niet? Geef een argument voor je mening.

.....

.....

.....

.....